

Vergaderjaar 2019–2020

35 476

Tijdelijke wet tot opschorting van regels omtrent dwangsommen en het instellen van beroep bij niet tijdig beslissen op een asielaanvraag (Tijdelijke wet opschorting dwangsommen IND)

E

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juli 2020

Hierbij stuur ik u een afschrift van mijn reactie op de zorgenbrief van de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Nationale ombudsman en de Kinderombudsvrouw

Den Haag, 10 juli 2020

Bij brief van 9 maart jl. hebt u geschreven over uw zorgen die samenhangen met de lange doorlooptijden bij de IND. U hebt de zorggebieden als volgt benoemd en deze hebben betrekking op:

- gevolgen lange wachttijden voor volwassen asielzoekers en kinderen;
- wachttijden en gegronde klachten;
- behandeling kansrijke asielverzoeken.

In deze brief ga ik in op de door u geuite zorgen. Een afschrift van deze brief stuur ik aan de Eerste en Tweede Kamer.

In reactie op uw brief van 9 maart jl. laat ik allereerst weten dat ik uw zorgen over de lange doorlooptijden bij de IND deel. De gevolgen van de lange doorlooptijden zijn voor alle partijen ernstig, niet in de laatste plaats voor asielzoekers die op pre-pol locaties verblijven. Een van de speerpunten die ik voor de komende periode heb, is een snelle afhandeling van procedures en het verbeteren van het functioneren van de asielketen. Hieronder zet ik uiteen hoe ik dat ga doen, waarbij ik de zorgen uit uw brief zoveel mogelijk betrek.

Wachttijden en gegronde klachten

Het terugbrengen van de huidige lange doorlooptijden tot binnen de wettelijke norm heeft mijn hoogste aandacht. Deze situatie mag en kan niet langer dan strikt noodzakelijk voortduren. Ik verwacht dat, met de door mij reeds aangekondigde maatregelen en de inzet van de IND, we de problematiek van doorlooptijden met ingang van 2021 achter ons kunnen laten¹. Als één van de maatregelen heb ik op 3 maart jl. een Taskforce ingesteld, die op 1 april jl. van start is gegaan.

De Taskforce heeft voorbereidingen getroffen om de «oude» IND voorraad aanvragen in de algemene asielprocedure (AA) en verlengde asielprocedure (VA) op projectmatige wijze af te doen. Daarbij staat voorop dat aan de rechten van de mensen die asiel in Nederland vragen geen afbreuk wordt gedaan. De IND kan zich hierdoor concentreren op het behandelen van en het beslissen op nieuwe aanvragen binnen de wettelijke termijn van in beginsel zes maanden. Tevens is de IND gestart met het doorvoeren van structurele procesverbeteringen op het gebied van sturing en planning die volgen uit de aanbevelingen van onderzoeksbureau Significant Public.

Behandeling asielverzoeken

Op basis van een analyse van onderzoeksbureau Significant Public is een verdeling gemaakt tussen de inzet van de Taskforce en de inzet van de directie Asiel en Bescherming van de IND voor de komende tijd. Kort gezegd wordt er een knip gezet in de voorraad per 1 april 2020, waarbij de voorraad zaken in spoor 4 (zowel AA als VA) en de voorraad als gevolg van een gerechtelijke uitspraak (de zogeheten zij-instroom) wordt toebedeeld aan de Taskforce. Dit komt per 1 april neer op een totale opdracht van ruim 14.000 zaken. Dit betekent dat de IND zich kan concentreren op het bijhouden van en, binnen de wettelijke termijnen, be-

¹ Kamerstukken II 2019/20, 19 637 nr. 2585 en 2598

slissen op nieuwe asielaanvragen. De Taskforce geeft aan dat het streven is dat de zaken die aan haar zijn toebedeeld in het najaar van 2020 daadwerkelijk zijn afgedaan, waarbij wel rekening moet worden gehouden met de effecten van de corona crisis.

Om de Taskforce deze taak uit te kunnen laten voeren, heb ik opdracht gegeven om, binnen de grenzen van de juridische kaders en zoals hierboven reeds vermeld, zonder afbreuk te doen aan de rechten van mensen die in Nederland asiel aanvragen, zo nodig onorthodoxe maatregelen te nemen. Deze maatregelen zijn vooral bedoeld om het afdoeningsproces van de zaken te versnellen. Ze zien enerzijds op het aantrekken van een groot aantal (tijdelijke) krachten en anderzijds op de inrichting van de processen, teneinde hier een aanzienlijke versnelling te realiseren. Het mandaat voor het nemen van besluiten is en blijft bij de IND.

Er zal gedegen en frequent gerapporteerd worden over de te bereiken resultaten van de Taskforce. Daarover rapporteert de Taskforce aan mij en de Secretaris-Generaal. De kosten van de maatregelen die de Taskforce neemt worden binnen de begroting van Justitie en Veiligheid gedekt.

Informatie aan asielzoekers

Er worden bij de IND systeemaanpassingen voorbereid, waardoor de doorstroom van asielzoekers door het asielproces beter kan worden gevolgd. Hiermee wordt meer inzicht verkregen in de feitelijke doorlooptijden en kan waar nodig worden bijgestuurd. De IND is verder gestart om de verbetervoorstellen met betrekking tot operationele sturing uit de rapporten van Significant Public en KPMG te vertalen naar een concreet projectplan. Daarbij wordt ingezet op de herinrichting en vernieuwing van de systemen van de IND om efficiënter en effectiever relevante rapportages en sturingsinformatie te kunnen leveren. De IND is daardoor beter in staat gericht(er) te sturen en relevante informatie, ook met betrekking tot de doorlooptijden en wachttijden van de asielverzoeken, te kunnen ontsluiten.

De IND heeft een bericht op MyCOA.nl – de website voor bewoners van de COA opvanglocaties – laten publiceren, waarin de asielzoeker leest dat de IND gestart is met het beslissen op de voorraad asielzaken bij de IND en dat asielzoekers die langere tijd in procedure zijn binnenkort een uitnodiging zullen krijgen. Daarnaast wordt periodiek een nieuwsbrief gestuurd naar de samenwerkingspartners (waaronder de advocatuur), met daarin de ontwikkelingen in de afhandeling van de Taskforce-voorraad.

Voorzieningenniveau COA -locaties

Met de hierboven beschreven inzet is de verwachting dat er weer binnen de wettelijke termijn op asielaanvragen zal worden besloten en dat asielzoekers dus minder lang op de pre-pol locaties verblijven. Ik zie daarom geen aanleiding om het huidige regime van verstrekkingen aan te passen. Overigens merk ik op dat, in het kader van de bestrijding van het coronavirus, tot 1 juli leefgeld is verstrekt teneinde de fysieke contactmomenten te beperken. Het betrof een maatregel van tijdelijk aard.

Voor het overige laat ik weten dat het COA de breedte en de wifi-capaciteit op alle COA-locaties heeft uitgebreid. Dit was al langer een aandachtspunt, maar is vanwege het uitbreken van de coronacrisis versneld opgepakt. Hierdoor verbeteren de mogelijkheden tot zinvolle dagbesteding en participatie, hetgeen met name voor de ontwikkeling van

kinderen wenselijk is. Waar het verhuisbewegingen van kinderen betreft en voor zover deze niet op verzoek van de ouders plaatsvinden, onderschrijf ik de noodzaak om deze tot een minimum te beperken. Indien dat evenwel niet mogelijk is, houdt het COA zo veel als mogelijk rekening met het belang van het kind.

Ter afsluiting spreek ik graag mijn waardering uit voor uw aanhoudende betrokkenheid bij mijn beleidsdomein. De vertraging in mijn reactie op uw brief betekent geenszins dat ik geen belang hecht aan uw inbreng. Uw brief viel echter samen met de aanvang van een hectische periode waarin mijn aandacht ook uitging naar het treffen van tijdige en adequate coronamaatregelen in de migratieketen teneinde ervoor te zorgen dat de veiligheid van zowel medewerkers als asielzoekers kon worden gegarandeerd.

Ik hoop hiermee uw zorgen voldoende te hebben geadresseerd en ik nodig u van harte uit om hierover het gesprek voort te zetten met mij en mijn medewerkers.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol